

 Equinet
European network
of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship Programme of the
European Union

NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG AZ ÁRUK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK TEKINTETÉBEN

**ERA SZEMINÁRIUM, A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉGRE VONATKOZÓ
UNIÓS JOG**

Katrine Steinfeld
szakpolitikai tisztviselő (nemek közötti egyenlőség)
Equinet – European Network of Equality Bodies

 Ez a képzés az Európai Unió Foglalkoztatásért és Társadalmi Szolidaritásért Programja –
PROGRESS (2007-2013) keretében került megrendelésre.

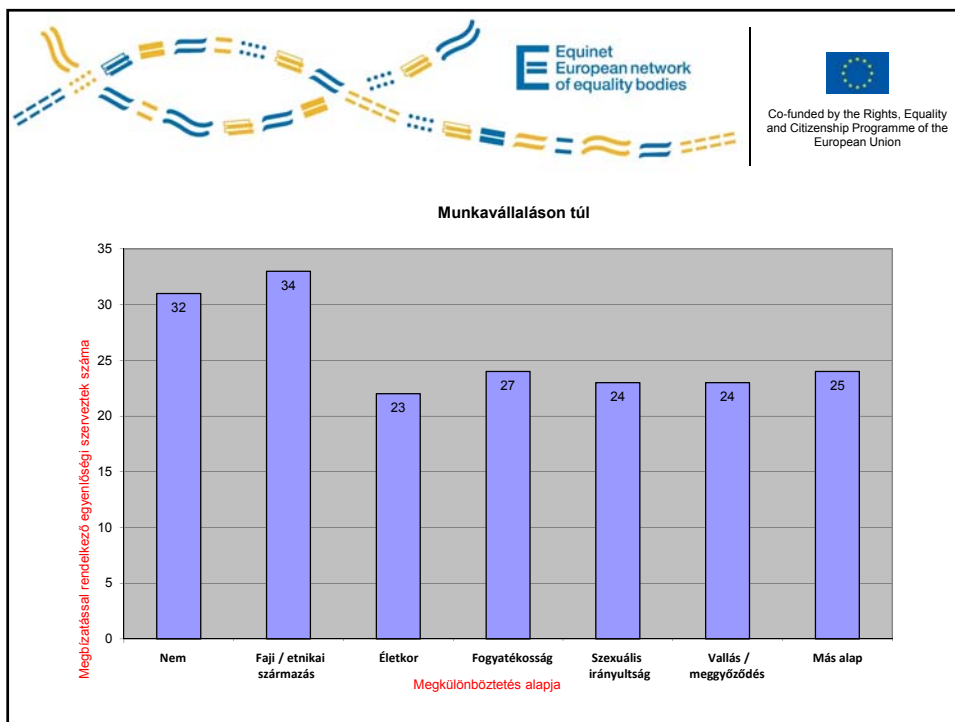
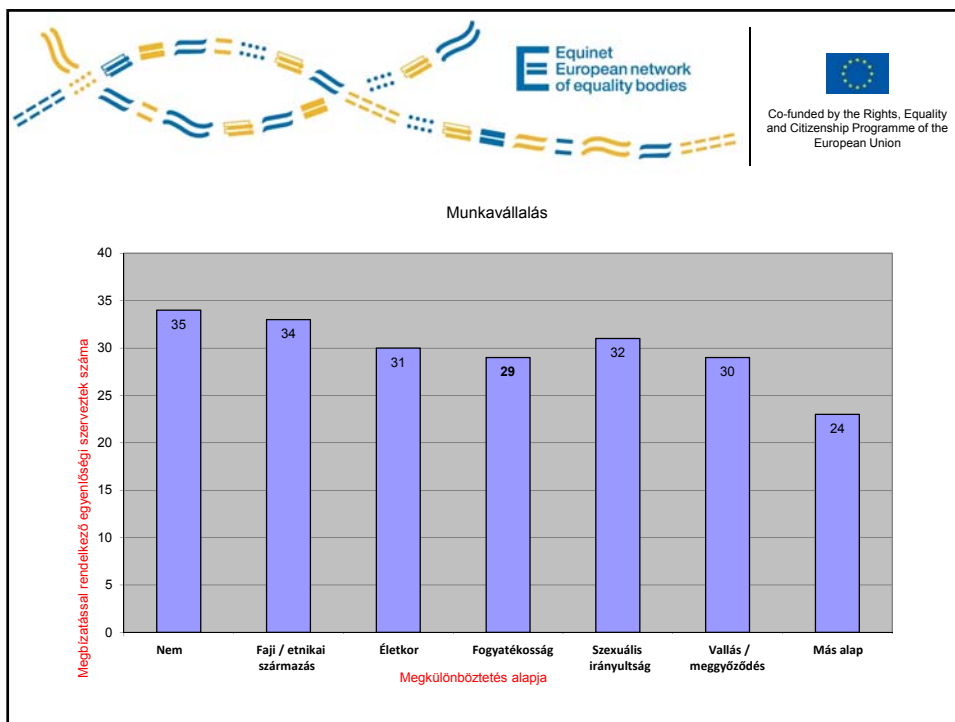

 Equinet
European network
of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship Programme of the
European Union

Az Equinet tagjai

- **Egyenlőséggel foglalkozó szakosodott szervezetek hálózata**
(45 tag 33 európai országból)
- Egyenlőséggel foglalkozó szakosodott szervezetek **az egyenlő bánásmódról szóló EK-irányelvek alapján (2000/43/EK; 2004/113/EK; 2006/54/EK)**
- **Egyenlőséggel foglalkozó nemzeti szervezetek sokszínűsége**
méret, megbízatás, alap, felépítés és tapasztalat szerint

Nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó munkacsoport

- Egyenlőséggel foglalkozó szervezetek a **magánélet és a munka jobb egyensúlyáért** mindenki számára (2014)
- **Egyenlő Díjazás**: az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek tapasztalatai (2014)
- Egyenlőséggel foglalkozó szervezetek és az **árukhoz és szolgáltatásokhoz** való hozzáférésről szóló irányelv(2014)
- Az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek munkája egy új Európai Bizottság tájékoztatása terén – **Nemek közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia** (2015)
- Nemen alapuló **zaklatás** és szexuális zaklatás: az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek munkájának támogatása (2015)
- **Egyenlő díjazás** iránti igények érvényesítése (megjelenés 2016-ban)

Egyenlőséggel foglalkozó szervezetek a 2004/113/EK irányelv alapján

III. FEJEZET

AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓD ELŐMOZDÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ SZERVEK

12. cikk

1) A tagállamok kijelölnék egy vagy több szervet, amelyek feladata annak osztóznése, hogy a személyek faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés nélküli egyenlő bánásmódja megvalósuljon. Ezek a szervek az emberi jogok vagy az egyének jogainak védelmére nemzeti szinten hivatott intézmények részét képezhetik.

2) A tagállamok biztosítják, hogy a testületek hatásköre kiterjedjen arra, hogy:

a) az áldozatok és a 8. cikk (3) bekezdésében említett egyesületek, szervezetek vagy más jogi személyek jogainak sérelme nélkül önálló segítséget nyújtsanak a megkülönböztetés áldozatainak a megkülönböztetés miatti panaszaik érvényesítése során;

b) független vizsgálatokat folytassanak a megkülönböztetés tárgyában;

c) független jelentéseket adjanak ki, és javaslatot tegyenek bármely kérdésben, amely összefügg az ilyen megkülönböztetéssel.

Más vonatkozó irányelvek

- „Faji” származásról szóló 2000/43/EK irányelv utalások a **nemen alapuló és többszörös megkülönböztetésre és a férfiak és nők esélyegyenlősége kérdésének folyamatos figyelembevételére** ((14) preambulumbek., 17. cikk (2) bek.)
- Nemek közötti egyenlőségről szóló 2006/54/EK irányelv (átdolgozott) (a **munkavállalás** terén)
- A Tanács 79/7/EGK a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a **szociális biztonság** területén történő fokozatos megvalósításáról

A egyenlőséggel foglalkozó nemzeti szervezetek tapasztalatai

Az Equinet férfiak és nők árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáféréseiről szóló 2014. évi kitekintésének tanulságai

Vegyes tapasztalatok és az árukra és szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezések **eltérő értelmezése** az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek részéről, részben az eltérő nemzeti jogszabályok miatt.

- Az irányelv bizonyos rendelkezései további **pontosításra** szorulnak
- Szükség van a nemzeti jog és az irányelv értelmezése közötti **harmonizáció** biztosítására
- Az áruk és szolgáltatások terén a nemek közötti egyenlőség előmozdítására irányuló pozitív kötelezettségeik **hiánya**

Equinet
 European network
 of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
 and Citizenship Programme of the
 European Union

A 2004/113/EK irány 4. cikkének (5) bekezdése, valamint (16) és (17) preambulumbekzdése

(5) Ez az irányelv nem zárja ki az eltérő bánásmód alkalmazását, ha törvényes cél objektíve igazolja az áruk és szolgáltatások tekintetében kizárólag vagy elsősorban az egyik nem tagjainak történő nyújtást, és a cél elérésére irányuló eszközök megfelelőek és szükségesek.

(16) A bánásmódban megmutatókozó különbözőségek kizárólag azon esetben fogadhatók el, ha azokat törvényes cél igazolja. Törvényes célnak tekintendő például a nemi vonatkozású erőszak áldozatainak védelme (olyan esetekben, mint például a kizárólag azonos neműek számára fenntartott menedékek létesítése), vagy a magánélet, illetve méltóság oka (olyan esetekben, mint például egy személy általi szállásnyújtás saját otthonának egy részében), a nemi egyenlőség, illetve a nők és férfiak érdekeinek előmozdítása (például azonos neműek önkéntes testületei), az egyesülés szabadsága (azonos neműek magánklubjaiban vállalt tagság esetén), valamint sporttevékenységek szervezése (például azonos neműek sporteseményei). Minden korlátozásnak azonban megfelelőnek kellene lennie és szükségszerűen összhangban kellene állnia az Európai Közösségek Bíróságának esetjogából származó követelményekkel.

(17) Az egyenlő bánásmód elve az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében nem jelenti azt, hogy a létesítményeket a nők és férfiak számára mindig megosztva kellene biztosítani, annyiban, amennyiben azok nyújtása valamelyik nem számára nem kedvezőbb.

Equinet
 European network
 of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
 and Citizenship Programme of the
 European Union

Eltérő bánásmód elfogadhatósága

- A 4. cikk (5) bekezdése, valamint a (16) és (17) preambulumbekzdések lehetővé teszik az eltérő bánásmód alkalmazását
- Mi minősül **törvényes** célnak?
- Mi minősül az adott cél elérésére szolgáló **megfelelő és szükséges** (és **arányos**) eszköznek?
- A nemzeti és uniós ítélkezési gyakorlat **fejlesztésre** szorul
- E kivételek túlságosan kiterjesztő vagy megszorító **értelmezésének kockázata**
- A jogalkalmazói jogértelmezés országról-országra **változik hasonló helyzetek** esetén

Equinet
European network
of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship Programme of the
European Union

„Törvényes cél” és az annak elérésére szolgáló „arányos” eszközök

- Pl. nemi vonatkozású erőszak áldozatainak védelme; magánélet és méltóság védelme; nemi egyenlőség előmozdítása; egyesülés szabadsága; sporttevékenységek szervezése; azonos neműek önkéntes testületei; azonos neműek magánklubjai; egészségügyi szolgáltatások.
- (17) preambulumbekkezdés: a létesítményeket nem kell a nők és férfiak számára mindig megosztva biztosítani, amennyiben **azok nyújtása valamelyik nem számára nem kedvezőbb.**
- Test-Achats-ügy (EUB): hatályon kívül helyez az egyének biztosítási díjaiban és juttatásaiban arányos különbségeket lehetővé tevő rendelkezéseket (5. cikk (2) bek.), amennyiben a nemi hovatartozás alkalmazása (biztonságmatematikai és pontos statisztikai adatok alapján) a kockázatelemzésben meghatározó tényező – összeegyeztethetetlen az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. és 23. cikkével
- Az Európai Bizottság Test-Achats-üggyel kapcsolatos iránymutatása: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/com_2011_9497_hu.pdf

Equinet
European network
of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship Programme of the
European Union

Nemzeti ítélkezési gyakorlat

Az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek tevékenysége szempontjából egyre fontosabbá váló területek:

- Nőknek fenntartott szállodai szint (Dánia) – a Bíróság szerint törvényes cél
- Edzőteremben fejviselet tiltása – közvetett megkülönböztetés (Svédország)
- Eltérő díjszabás férfiak és nők számára éttermekben, klubokban (Németország) – megkülönböztetés
- Lakásügy – lakásbérleti szerződés kizárólag női bérlővel (Ausztria – elfogadott)
- Transznemű személyek átmeneti helyzetben, hozzáférés egészségügyi, pénzügyi stb. szolgáltatásokhoz
- Biztosítótársaság nem köt biztosítási szerződést transznemű személyekkel (Németország)

Az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek árukat és szolgáltatásokat érintő diszkriminációs ügyeinek területei

1. táblázat

	igen	nem
	8	9
b) pénzügyi szolgáltatások	6	11
c) hozzáférés edzőtermekhez / szállodákhoz / éttermekhez stb.	14	3
d) szexuális zaklatás az egészségügyben	2	15
e) transznemű személyek az átalakulás időszaka alatt vagy hozzáférés az egészségügyi szolgáltatásokhoz az átalakulás céljából	10	7
f) adó	9	8
g) lakhatás	9	8
h) munkavállaláshoz kapcsolódó biztosítási rendszerek	4	13
i) tömegközlekedéshez való hozzáférés	7	10
j) nyugdíjhoz való egyenlő hozzáférés	9	8
k) önálló vállalkozók és magánbiztosításhoz való hozzáférés	0	17
l) oktatás	12	5
m) hirdetés	12	5
n) média	9	8

Az irányelv rendelkezéseinek hiányosságai

Az egyenlőséggel foglalkozó szervezetek tapasztalatai szerint szükséges szabályozni az irányelv hatálya alá nem tartozó területeket is:

- **Hirdetés**
- **Média**
- **Oktatás**
- **Közegészségügy**
- **Transz- és interszexuális személyek**

- Jelenleg teljesül-e az irányelv visszatartó erejű, arányos, és hatékony szankciókra vonatkozó követelménye?
- Az irányelv hatálya kiterjed az állam vagy mások által fizetett árakra és szolgáltatásokra is
- A férfiak és nők esélyegyenlősége kérdésének folyamatos figyelembevételének és a közsztéra kötelezettségeinek fontossága

Equinet
European network
of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship Programme of the
European Union

EGYÉB MEGÁLLAPÍTÁSOK – előmozdítás, politika és kutatás

Jogokon alapú kultúra építése a következő eszközökkel:

- **Látencia csökkentése** az irányelvre vonatkozó tudatosság növelése, civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés, női szervezetek, állami testületek stb. révén
- A nemi szerepekre vonatkozó **sztereotípiák felszámolása** az árúk és szolgáltatások terén, az ilyen előítéletekkel tisztában levő közös kultúra kialakítása
- Az egyenlő bánásmódra vonatkozó szabályozás keretében viszonylag **új**, ezért eddig kevésbé vizsgált területet jelentenek az árúk és szolgáltatások
- Az alábbiakra vonatkozó **kutatások** előmozdítása és elvégzése
  - **hogyan és hol** történik diszkrimináció ezen a területen,
  - a diszkrimináció **terjedelme**,
  - az emberek hogyan **reagálnak** az ilyen diszkriminációra,
  - a diszkrimináció **hatása**.

Equinet
European network
of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship Programme of the
European Union

A 2004/113/EK irányelv végrehajtásával kapcsolatos kihívások

- **Látencia és a tájékozatlanság** leküzdése
  - promóció,
  - kommunikáció,
  - politika, és
  - kutatási munka
- A feladat ellátásához szükséges **megfelelő erőforrások** hiánya
- A feladat ellátásához szükséges **függetlenség** és **hatékonyság**

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union

Az Equinet nemen alapuló és szexuális zaklatásról szóló jelentése

Az **áruról és szolgáltatásokról szóló 2004/113/EK irányelv** megerősíti, hogy:

„A nemi hovatartozáson alapuló megkülönböztetés, ideértve a zaklatást és a szexuális zaklatást is, **a munkaerőpiacon kívüli területeken is** előfordul. Az ilyen megkülönböztetés egyaránt ártalmas lehet, és akadályozza a nők és férfiak teljes és sikeres beilleszkedését a gazdasági, illetve társadalmi életbe.”
(preambulum)

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme of the European Union

A zaklatás tekintetében felmerülő kérdések

- A **média**, a **hirdetések**, és az **oktatás** nem tartoznak a férfiak és nők árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáféréséről szóló irányelv hatálya alá
- Az uniós jogalkotónak **felül kell vizsgálnia ezt a kivételt**, mivel a szexizmus gyökerei a médiában is megtalálhatók
- Különösen aggasztó jelenség a fiatalok **szexuális zaklatása az oktatásban**, amellyel szemben szilárd és uniós szintű fellépésre van szükség
- Hatékony nyomkövetésre van szükség az **internetes zaklatás** tekintetében. Az internet és a közösségi média hálózatok világméretű kiterjedésére figyelemmel nemzetközi vagy uniós koordinációra lehet szükség ezen a területen.
- Az uniós intézmények létrehozhatnak a **nemen alapuló erőszakra, így a szexuális zaklatásra vonatkozó statisztikákat gyűjtő átfogó rendszert**.
- **Transzfóbia és nőgyűlölet; gyűlöletre uszítás; gyűlöletbeszéd**

 Equinet
European network
of equality bodies

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship Programme of the
European Union

**Köszönöm a figyelmüket!
Kérdés?**

www.equineteurope.org

 EquinetEurope   @EquinetEurope

EQUINET TITKÁRSÁG
138 Rue Royale / Koningsstraat
B-1000 Brussels, Belgium
Tel: **+32 (0)2 212 3182**
info@equineteurope.org